

PATVIRTINTA

Palangos senosios gimnazijos
direktorius 2025 m. gruodžio 29 d.
įsakymu Nr. V1-244

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS ĮGYVENDINIMO APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto prevencijos įgyvendinimo Palangos senojoje gimnazijoje aprašas (toliau –Aprašas) nustato Gimnazijos prevencijos ir intervencijos priemonių sistemą saugios nuo smurto ir patyčių (įskaitant ir patyčias kibernetinėje erdvėje) aplinkos kūrimui Gimnazijoje, vykdančioje bendrojo ugdymo programą.

2. Prevencija Apraše suprantama kaip priemonės ir būdai, kuriais siekiama užkirsti keliąsocialinės rizikos veiksniams atsirasti arba jų įtakai sumažinti, stiprinti apsauginius veiksnius. Prevencija yra nuolatinis, cikliškas procesas, apimantis esamų arba potencialiai galimų problemųidentifikavimą, tinkamų priemonių joms spręsti parinkimą ir vykdymą, poveikio į(si)vertinimą ir tolesnių, veiksmų planavimą.

3. Prevencijos Aprašo tikslas– sukurti Gimnazijoje saugią, mokinio asmenybės augimui, brandai ir ugdymuisi palankią aplinką, kurioje mokiniai jaučiasi gerbiami, priimti, saugūs, jųnuomonė ir siūlymai yra išklusomi ir vertinami. Psichologinė mokinių savijauta ir saugumas Gimnazijoje susijęs su emocine mokinių, Gimnazijos darbuotojų, tėvų gerove, jų tarpusavio santykiais.

4. Prevencijos priemonės, nukreiptos į visus Gimnazijos mokinius, padeda išvengti problemų atsiradimo ir mažinti egzistuojančių problemų mastą. Tiems mokiniams, kuriems visai Gimnazijai taikomos prevencijos priemonės yra nepaveikios ir jų nepakanka, taikomos papildomos prevencijos priemonės ar (ir) programos, teikiama švietimo pagalba.

5. Intervencija Apraše suprantama kaip Gimnazijos vadovo, pavaduotojų, mokytojų,švietimo pagalbos specialistų ir kitų mokyklos darbuotojų koordinuoti veiksmai, nukreipti smurto ir patyčių stabdymą, taip pat– švietimo pagalbos priemonių visuma.

6. Aprašas remiasi šiais principais:

6.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, amžiaus, seksualinės orientacijos, negalios, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

6.2. kiekvienas Gimnazijos administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir jas stabdyti;

6.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.

7. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

7.1. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

7.1.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

7.1.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

7.1.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

7.1.4. patyčios kibernetinėje erdvėje: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių

žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešas gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

7.2. patyčias patiriantis vaikas – mokinys, iš kurio yra tyčiojama;

7.3. besityčiojantysis – mokinys ar suaugusysis, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

7.4. patyčias patiriantis suaugusysis – Gimnazijos administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (iai);

7.5. patyčių stebėtojas – mokinys, matantis ar žinantis apie patyčias;

7.6. prevencinė veikla – planinių ir sisteminių priemonių veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis Gimnazijos bendruomenės narių švietimo, informavimo, konsultavimo ir kitų priemonių;

7.7. patyčių intervencija – Gimnazijos vadovo, pavaduotojų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų Mokyklos darbuotojų koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visuma;

7.8. patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių situacijos Gimnazijoje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas;

7.9. socialinės ir emocinės kompetencijos – mokinių savęs pažinimo, empatijos, problemų ir konfliktų sprendimo, pykčio valdymo, streso įveikos, bendravimo ir bendradarbiavimo, kiti socialiniai įgūdžiai.

8. Apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme.

II. GIMNAZIJOS LYGMUO

9. Gimnazijos veikla ir valdymas:

9.1. Palangos senosios gimnazijos direktorius atsako už Aprašo įgyvendinimą Gimnazijoje, sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką;

9.2. saugios ir palankios mokiniams aplinkos kūrimu rūpinasi Gimnazijos vaiko gerovės komisija;

9.3. Gimnazija puoselėja bendruomeniškumą ir pozityvias vertybes (mandagumą, paslaugumą, rūpinimąsi kitais, pagarbą, pasitikėjimą, solidarumą, lygiateisiškumą ir kt.), kurias atitinka visų mokyklos darbuotojų elgesys ir veikla;

9.4. Palangos senojoje gimnazijoje laikomasi Mokinio elgesio taisyklių, kuriose aiškiai reglamentuojamas tiek pozityvus, tiek neleistinas mokinių elgesys, numatomi mokinių skatinimo, motyvavimo už pozityvų elgesį priemonės ir būdai, jie yra žinomi ir suprantami visiems Gimnazijos bendruomenės nariams, jais vadovaujasi kiekvienas darbuotojas, siekdamas atpažinti ir pastiprinti pozityvų mokinių elgesį;

9.5 Palangos senosios gimnazijos darbuotojų pareigybių aprašuose numatyta atsakomybė už emociškai saugios mokymo (si) aplinkos mokykloje puoselėjimą, reagavimą į smurtą ir patyčias pagal mokyklos nustatytą tvarką;

9.6. visi Gimnazijos darbuotojai privalo reaguoti į smurtą ir patyčias nepriklausomai nuo smurto ir patyčių formos, turinio, lyties, amžiaus, socialinio statuso, religinės ar tautinės priklausomybės ar kitų asmens ypatybių:

9.6.1. pastebėję smurtą ar patyčias, Gimnazijos bendruomenės nariai iš karto žodžiu (vėliau raštu) informuoja socialinį pedagogą, direktoriaus pavaduotoją ugdymui arba direktorių.

9.6.2. socialinis pedagogas ar direktoriaus pavaduotojas ugdymui išsikviečia mokinius pokalbio, informuoja klasės vadovą ir mokinių tėvus;

9.6.3. situacijai nepasikeitus Gimnazijos Vaiko gerovės komisija, gavusi pranešimą

apie netinkamą mokinio elgesį, svarsto komisijos posėdyje, kuriame pasiūlo psichologo konsultacijas.

9.6.4. Gimnazijos direktorius, gavęs pranešimą (raštu), išsikviečia rašte minimus Gimnazijos darbuotojus, aiškinasi situaciją, pasiūlo psichologo ar socialinio pedagogo konsultacijas nukentėjusiam mokiniui, darbuotojui ir smurtaujančiam asmeniui;

9.6.5. smurto ir patyčių atvejus Gimnazijoje fiksuoja socialinis pedagogas tam skirtame žurnale, sąsiuvinį, nurodo datą, konflikte dalyvavusius asmenis ir sprendimo būdus;

9.6.6. tais atvejais, kai smurtauja ar smurtą patiria mokinys, Mokyklos vadovas apie pastebėtą smurto atvejį nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, praneša ir smurtaujančio (smurtaujančių), ir smurtą patyrusio (patyrusių) mokinio (mokinių) tėvams (globėjams, rūpintojams) bei raštu pagal kompetenciją teikia informaciją Klaipėdos apskrities Vaiko teisių apsaugos skyriui Palangos mieste ir Palangos miesto savivaldybės administracijos Švietimo skyriui.

9.7. Su Gimnazijos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos Aprašu pasirašytinai supažindinami visi bendruomenės nariai;

9.8. Gimnazija vykdydama veiklas, orientuotas į smurto ir patyčių prevenciją, bendradarbiauja su mokinių tėvais, vietos bendruomene, savivaldybėse esančiomis įstaigomis ar

organizacijomis, kitais suinteresuotais asmenimis.

10. Socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas:

10.1. nuosekliai ir reguliariai ugdomi mokinių savęs pažinimo, empatijos, problemų ir konfliktų sprendimo, pykčio valdymo, streso įveikimo, bendravimo ir bendradarbiavimo ir kiti socialiniai įgūdžiai;

10.2. mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas gali būti vykdomas:

10.2.1. integruojantį dalyko(-ų) ugdymo turinį;

10.2.2. įgyvendinant prevencines programas;

10.2.3. integruojant į neformaliojo vaikų švietimo veiklas, organizuojant prasmingas, bendruomeniškumą, savanorystę, pilietiškumą ir saviraišką skatinančias veiklas;

10.2.4. kitu Gimnazijos pasirinktu būdu.

10.3. Gimnazijos mokytojai ne rečiau kaip kartą per ketverius metus tobulina kvalifikaciją mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo srityje, taip pat tobulina asmenines socialines ir emocines kompetencijas.

11. Pozityvaus mokyklos mikroklimato kūrimas:

11.1. Palangos senojoje gimnazijoje kuriama mokymo(si) aplinka, palanki asmenybės augimui, kuriami pozityvūs, tarpusavio pagarba, parama ir pasitikėjimu, bendromis vertybėmis grįsti santykiai, puoselėjamos mokinių stiprybės ir galios, skatinami ir stiprinami bendrumo, tapatumo ir priklausymo Gimnazijos bendruomenei jausmai;

11.2. pozityvaus Gimnazijos mikroklimato kūrimas ir puoselėjimas yra nenutrūkstamas, cikliškas procesas, susidedantis iš nuoseklių etapų:

11.2.1. Gimnazijos Vaiko gerovės komisija, vadovaudamasi Gimnazijos veiklos kokybei įsivertinti ir tobulinti skirtais instrumentais ar kitais pasirinktais būdais (apklausa, stebėjimu, pokalbiais, posėdžiais ar kt.) reguliariai renka informaciją apie mokymo(si) aplinkos saugumą, mokyklos bendruomenės narių tarpusavio santykius ir identifikuoja aktualias problemas;

11.2.2. Gimnazijos Vaiko gerovės komisija parengia ir vykdo prevencijos priemonių planą.

11.2.3. Palangos senojoje gimnazijoje numatomos prevencijos ir intervencijos priemonės, siekiant spręsti identifikuotas problemas, mažinti su jomis susijusius rizikos veiksnius ir didinti apsauginių veiksnių įtaką;

11.2.4. Gimnazijos darbuotojai pagal pasiskirstytas atsakomybes įgyvendina numatytas priemones. Priemonių įgyvendinimą koordinuoja mokyklos vadovo paskirtas mokyklos

darbuotojas;

11.2.5. analizuojami pasiekti rezultatai, sėkmės veiksniai ir trukdžiai, numatomos galimybės tobulinti Priemones.

12. Mokinių pozityvių vertybių formavimas:

12.1. Palangos senosios gimnazijos mokiniai aktyviai dalyvauja kuriant pozityvų mokyklos mikroklimatą, jų nuomonė ir idėjos yra išklausomos ir vertinamos, skatinamas bendruomeniškumas, mokinių saviraiškos dalyvavimas prasmingose veiklose;

12.2. sudaromos galimybės ir skatinamas mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų taikymas ir įtvirtinimas įvairiuose gyvenimo kontekstuose (pvz., skatinama savanorystė, dalyvavimas pilietinėje, socialinėje ir kitoje bendruomeninėje veikloje ir kt.).

13. Tėvų į(si)traukimas:

13.1. Gimnazijoje skatinamas tėvų dalyvavimas kuriant saugią mokymo (si) aplinką, įtraukiant juos į Priemonių planavimą ir įgyvendinimą, kitas veiklas, atstovavimą Gimnazijai vietos bendruomenėje;

13.2. tėvų konsultavimas, informavimas: vykdomas tėvų konsultavimas ir informavimas patyčių ir smurto prevencijos, saugios aplinkos Gimnazijoje kūrimo klausimais

14. Jeigu Gimnazijoje nėra švietimo pagalbos specialistų ar yra kitų priežasčių, dėl kurių negali būti teikiama švietimo specialistų pagalba Gimnazijoje, Gimnazijos vadovas nukreipia mokinių ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) konsultacijai į Palangos švietimo pagalbos tarnybą.

15. Mokiniai, kurie vykdė ar skleidė patyčias, atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį, mastą, pasikartojimą, padarinius ir mokinio amžių, gali būti taikomos viena ar kelios tarpusavyje derinamos prevencinės, drausminamosios ir auklėjamojo poveikio priemonės:

15.1. Nukentėjusiojo asmens atsiprašymas, atsiprašymo laiško parašymas.

15.2. Pažeidimo fiksavimas gimnazijos direktoriaus įsakymu.

15.3. Tėvų (globėjų, rūpintojų) informavimas ir įpareigojimas bendradarbiauti sprendžiant situaciją.

15.4. Raštiškas policijos ir/ar Vaiko teisių apsaugos skyriaus informavimas;

15.5. Atvejo nagrinėjimas Vaiko gerovės komisijoje;

15.6. Mokinio laikinas nušalinimas nuo ugdymo proceso:

15.6.1. Mokinio laikinas nušalinimas nuo ugdymo proceso yra kraštutinė, proporcinga ir laikina priemonė, taikoma tik tada, kai būtina užtikrinti saugią ir drausmingą ugdymo aplinką arba sustabdyti besitęsiančius patyčių veiksmus.

15.6.2. Mokinys gali būti nušalinamas ne ilgesniam kaip 5 mokymosi dienų laikotarpiui gimnazijos direktoriaus įsakymu, sprendimą motyvuojant ir įvertinus visas aplinkybes.

15.5.3. Prieš priimanč sprendimą dėl nušalinimo mokiniui suteikiama galimybė pateikti paaiškinimą, apie sprendimą nedelsiant informuojami tėvai (globėjai, rūpintojai).

15.5.4. Nušalinimo laikotarpiu privaloma užtikrinti mokinio teisę į mokslą:

15.5.4.1. pateikiant savarankiškas užduotis;

15.5.4.2. sudarant galimybę konsultuotis su mokytojais;

15.5.4.3. prireikus organizuojant nuotolinį mokymą.

15.5.5. Nušalinimas negali būti taikomas kaip bausmė, o tik kaip laikina saugumo ir situacijos stabilizavimo priemonė.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

16. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio ar suaugusiojo teises ir teisėtus interesus.

17. Įgyvendindama ilgalaikes tikslines patyčių prevencijos programas Gimnazija, atsižvelgdama į bendruomenės poreikius gali koreguoti smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos tvarkos aprašą.
